

MÉS INFORMACIÓ

<https://www.nuvol.com/llibres/joan-barcelo-i-culleres-quaranta-anys-despres-115341>

https://twitter.com/any_barcelo?lang=ca

Ajuntament d'Alpicat
Regidoria de Cultura

 BIBLIOTECA | ALPICAT
SANT BARTOMEU

 **Biblioteques
Públiques
de Catalunya**

**Plaça Països Catalans, 1
ALPICAT
Tel. 973 73 77 28
Whatsapp 606 127 833**

A/e:

biblioteca@alpicat.cat

Web:

<http://www.alpicat.cat/biblioteca>

Catàleg Col·lectiu:

<http://argus.biblioteques.gencat.cat>

<http://atena.biblioteques.cat>

HORARI

De dilluns a divendres de 8:30 a 20:30

Bustia exterior de retorn de préstec

El proper dia que ens trobarem serà:

25 de novembre de 2021, 21h.

Moderador: Andreu Loncà

Joan Barceló i Cullerés *MIRACLES I ESPECTRES*

Joan Barceló i Cullerés va néixer a Menàrguens al 1955 i va morir a Barcelona al 1980. Va ser un escriptor prolífic que va cultivar tots els àmbits: poesia, novel·la, conte, teatre, assaig i literatura juvenil. Va destacar pel seu univers ple de fantasia, oníric i d'anhel de llibertat. També va conrear la pintura.

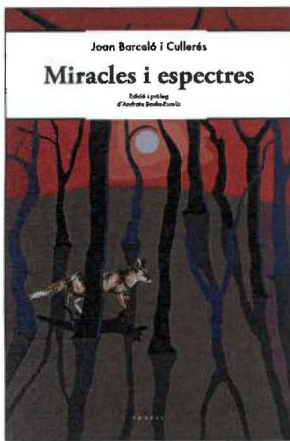

Amb tan sols 24 anys va deixar un gran llegat: 10 novel·les, 4 reculls de relats breus, 5 poemaris, 3 obres de teatre i un assaig biogràfic. La seva obra va ser reconeguda amb diferents premis com el Premi Vicent Andrés Estellés i el Premi Folch i Torres.

L'any 2020 es va commemorar el quarantè aniversari de la mort de l'escriptor amb la celebració de l'Any Barceló, que s'ha ampliat a l'any 2021. Aquest 2021, les biblioteques de Lleida ens hi adherim per donar a conèixer i impulsar l'obra d'aquest autor de Ponent.

Club de Lectura - Biblioteca Sant Bartomeu

Joan Barceló va néixer a Menàrguens l'any 1955, fill de pare mallorquí i mare menarguina. Des de ben petit, Barceló preferia quedar-se a casa, amb la seva padrina, escoltant les seves històries i pintant, en lloc de sortir a jugar al carrer amb la resta de la mainada. Va estudiar a l'escola pública de Menàrguens, on el seu pare hi treballava de mestre. Després, amb onze anys, va començar el batxillerat elemental al col·legi Episcopal de Lleida. Tres anys més tard, va entrar al seminari claretià Nostra Senyora de Montalegre, a la Conreria (Tiana, municipi de la comarca del Maresme), per acabar el batxillerat superior. En l'entrevista que li va fer Xavier Febrés, l'any 1979, Barceló explicava que va ser en el seminari on va aprendre el català tot llegint els salms. Va ser també en el seminari on va començar a escriure la *Trilogia del penitent*, text que no es publicaria fins l'any 1998, dins del volum de poesia completa *Esbrinem les flors de la terra*. Durant aquests anys també va

col·laborar a la revista "Rocaferma", on hi va publicar dibuixos, còmics, ressenyes i poemes.

Al 1973, amb divuit anys, es va instal·lar a Barcelona per estudiar dret a la Universitat Autònoma (deixant la carrera al tercer curs). També començà a exposar la seva obra pictòrica a Montgat, Manresa, Lleida i Tortosa. L'any següent, va obtenir el primer reconeixement literari gràcies a la menció especial al Premi Amadeu Oller per a poetes inèdits amb el recull *Esgroguent paradís*. En aquell període, compaginava la carrera amb el nou treball com a professor de català a Bellvitge i Cornellà. També explorà el seu vessant d'agitador cultural i s'ajuntà amb un grup d'artistes, de caire contracultural, que s'anomenaren "2 quarts de 10". L'any 1975 van editar *Calendari 2 quarts de 10 /1975*, un recull de textos i dibuixos dels autors. Paral·lelament a les activitats del grup, va fundar l'editorial Àcid S.A., amb Josep Lluís Català. També va ser el moment en què va decidir deixar la pintura i centrar-se sols en l'escriptura, gràcies a la qual obtingué els primers premis de certàmens literaris.

El seu tarannà inquiet i la seva inextinguible vitalitat el va dur a crear, l'any 1976, el grup "Desperta ferro! Grup d'Art al Poble" amb altres artistes. També va començar una relació amb Marta Trepà, qui li il·lustraria diverses obres literàries. I, a més, va tenir temps per començar els estudis de filosofia i lletres, en l'especialitat de filologia catalana, a la Universitat de Barcelona. No deixà d'escriure, rebre premis, publicar els seus primers llibres a l'editorial Àcid, i a estrenar les obres de teatre. L'any 1978, va entrar a treballar com a professor de català a l'Escola de Català de l'Associació de Mestres Rosa Sensat i a l'Institut de Ciències de l'Educació; i va començar com a col·laborador en Ediciones Don Bosco i com a guionista a Ràdio-4, al programa "Català per a tothom".

Barceló era un escriptor inconformista i transgressor, que el va dur a l'experimentació literària, a qüestionar-se els conceptes de novel·la i de poema, trencar esquemes narratius i estructures poètiques, introduir imatges i poemes visuals en els seus relats, etc. També es caracteritzava per tenir una imaginació desbordant, cosa que el va portar a crear un món propi oníric. Les raures d'inspiració neixen dels records i de les històries folklòriques escoltades a Menàrguens. "Al turó de la meua vila emergeixen tots els poemes imaginables i fan la sardana amb els focs follets i els pagesos que tornen del tros: hi tinc el tresor on hi ha els vestits amb què vesteixo l'únic argument

de les meves historietes, hi tinc els patufets i els pots de pintura seca, hi tinc la fada ulls de llum crepuscular, hi tinc el canyissar de les faules..." (*Antologia Escriptors lleidatans contemporanis*, 1979) En algunes de les seves obres, fila una poètica surrealista i abstracta, com si es tractés d'un collage d'imatges en un somni; per exemple quan, en el conte titulat "Lo cor", parla de les agulles del rellotge del campanar: "La sageta més grossa, de metall inconnegut i verdosa de temps encrostissat, tenie al cor un sac de dimonis bords que la feen giravoltar amb la fúria d'un vent ressentit perquè la lluna no volia sortir. La sageta més petita, grassa i espasmòdica, tenie un niu de ratolins al plec de les entranyes i per això el seus moviments eren de sonàmbul nerviós: cops secs i impensats" (*Miracles i espectres*, pg. 93) Tot i la mitificació del poble, aquest era representat com un terreny de xerrameques malsanes, hipocresia (inclús per part de l'església), passions fosques, etc. D'altra banda, les grans ciutats, tampoc se'n lliuraven de la crítica, ja que les mostrava massificades, uniformitzadores i consumistes.

Barceló va aconseguir un gran treball en l'estil del llenguatge, sense "pretensions de dialectalismes, sinó afany de recollir la riquesa de la parla viva" (tal com diu el mateix autor en una nota a l'inici del llibre *Miracles i espectres*). En els contes que transcorren en l'ambient camperol del poble de Vacaforges (analogia de Menàrguens), els personatges dialoguen entre ells tal com Barceló escoltava parlar als menarguins. Per exemple: "Al senyor Àngel n'hi dient lo picot perquè tenie un nas com aquest mixó que viu als boscos, [...] sobretot se'l sentie perquè feie un siroll de xurrac desdentat, [...] no minjaie ous d'insecte, [...] quan començae l'istiu dixae Vacaforges i tornaie a les seues terres" (pg. 43). En l'entrevista de Xavier Febrés, Barceló reivindicava: "Jo estic molt entossudit a promocionar la gent de Lleida. Hi ha hagut un boom mallorquí, un boom valencià, un boom rossellonès amb l'últim guanyador del Sant Jordi de novel·la. Ara ens toca a nosaltres, no? Sobretot tenint en compte que el lleidatà Manuel de Pedrolo ha estat enguany Premi d'Honor de les Lletres Catalanes. El que passa és que els correctors són uns bandarres i li han destrossat molt el seu lèxic lleidatà de la primera època. [...] Jo sóc lleidatà i ruralista, sí senyor. M'agrada d'incorporar paraules del lèxic popular, encara que no estiguin a l'Alcover-Moll".

La voluntat d'expressar aquesta riquesa lingüística no sempre va ser lloada. El 1979, Barceló va presentar el recull de contes *Miracles i espectres* al premi Mossèn Alcover, de ciutat de Mallorca, però no va ser-ne guardonat. Miquel Àngel Riera, membre del jurat, va explicar: "Eren, aquells, uns moments en què la genteta a qui molesta la unitat de la nostra llengua feia, a la nostra illa, molt de renou, començava a haver-hi cares llargues, i la vessant dialectal amb què tu l'empraves va ser judicada, pens, poc oportuna." (Muntaner et al., 2011: 150) No obstant aquesta injusta conjectura, Miquel Àngel Riera va valorar l'excel·lència de l'obra i va aconseguir publicar-li, pòstumament, l'any 1981.

Amb tan sols vint-i-quatre anys, va deixar un gran llegat: deu novel·les (de les quals set són de literatura juvenil), quatre reculls de relats breus, cinc poemaris, tres obres de teatre i un assaig biogràfic. A més, la seva obra va ser reconeguda amb els següents premis: l'any 1974 va guanyar l'Accèssit al Premi Amadeu Oller; l'any 1975 el Premi Cònsol Colell; l'any 1978, el Premi Marià Manent, el Premi Ventura Gassol, el Premi Cavall Fort en el Premi de Narració de les Festes Pompeu Fabra i quedà finalista en el Premi Joaquim Ruyra i en el Premi Josep M. Folch i Torres, i l'any 1979 va guanyar el Premi Recull, el Premi Vicent Andrés Estellés, el Premi de poesia Ribas i Carreras i, finalment, el Premi Folch i Torres.